וְהוּא – מה שהכשירה המשנה כתיבת הגט על ידם זה דווקא כְּשֶׁהָיָה אדם גָּדוֹל עוֹמֵד עַל גַּבָּיו של החרש שוטה וקטן, ואומר לו לכתוב לשם איש פלוני, והכותב גומר בליבו לכוון כפי שהגדול מצווהו.

מקשה הגמרא, אָמַר לֵיהּ רַב נַחְמָן לרב הונא, אֶלָּא מַעֲתָּה – לדבריך שכשגדול עומד על גביו הגט כשר, אם כך בְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים הכותב גט וְיִשְׂרְאֵל עוֹמֵד עַל גַּבָּיו, תְּכִי נַמִּי – האם גם בזה נאמר דְּכָשֵׁר. וְכִי תֵּימָא תְּכִי נַמִּי – ואם תאמר שאכן כך, וְהָתַנְיָא – והרי שנינו עוֹבֵד כּוֹכָבִים פָּסוּל לכתוב את הגט. ומהברייתא משמע שבכל האופנים הוא פסול. ענה לו רב הונא, עוֹבֵד כּוֹכָבִים לְדַעְתֵּיהּ דְּנַפְשֵׁיהּ עָבֵד – לדעת עצמו עושה, כיון שהוא בר דעת אינו גומר בלבו לכתוב כפי שהישראל מצווהו, וחלושים שכתב לשם איש אחר.

הֲדַר [–שוב] אָמַר רַב נַחְמָן, לָאו מִילְּתָא הִיא דְּאָמְרִי – לא נכון מה שאמרתי שגוי פסול אפילו כשישראל עומד על גביו, אלא בכל אופן כתיבתו כשרה. וראיה לדבר, דְּמִדְּקָא פָּסֵיל לֵיהּ – מכך שפסל התנא במשנה הבאה לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים לְעִנְיַן הֲבָאָה – להיות שליח להביא גט, מֻכְלָל דִּלְעִנְיַן כְּתִיבָה שלא הוזכר שגוי פסול, הרי הוא כָּשֵׁר, ומשנתינו כרבי מאיר שאין צריך כתיבה לשמה. ולרב נחמן גם חרש שוטה וקטן כשרים לכתוב אף שאין גדול עומד על גביהם. מקשה הגמרא, וְהָתַנְיָא, עוֹבֵד כּוֹכָבִים פָּסוּל לכתוב את הגט. מתרצת הגמרא, הַהִיא – הברייתא, כְּרַבִּי אֶלְעָזָר הִיא, דְּאָמַר לעיל (ט:) עֲדֵי מְסִירָה כְּרִתֵּי, וּבְעִנְיַן כְּתִיבָה לִשְׁמָהּ, שמכיון שמן התורה אין צריך עדי חתימה, על כרחך שהפסוק 'וכתב לה' שדרשוהו 'לה – לשמה', מדבר על כתיבת הגט, וְהָא וַדַּאי, שעוֹבֵד כּוֹכָבִים אֲדַעְתֵּיהּ דְּנַפְשֵׁיהּ קָעָבִיד – עושה על דעת עצמו גם כשישראל עומד על גביו, ולכן פסלה הברייתא כתיבת גט על ידי גוי.

הגמרא מבררת את שיטת רבי מאיר.

אָמַר רַב נַחְמָן, אוֹמֵר הָיָה רַבִּי מֵאִיר, אֲפִילּוּ מָצְאוּ הבעל לגט אשה בַּאֲשָׁפָה, ולא נכתב לשם גירושיה, וְחָתָמוּ בעדים לשמה, וְנָתְנוּ לָהּ, כָּשֵׁר. מקשה הגמרא, אֵיתִיבֵיהּ רָבָא לְרַב נַחְמָן, נאמר בתורה (דברים כד א) 'וְכָתַב לָהּ', ודרשו (לעיל ב.) 'לה – לִשְׁמָהּ', מַאי לָאו שכְּתִיבַת הַגֵּט צריכה להיות לשמה, וקשה לרב נחמן שהכשיר בדעת רבי מאיר גט שלא נכתב לשמה. מתרצת הגמרא, לֹא כך נדרוש מהפסוק, אלא חֲתִימַת עֵדִים היא שצריכה שתהא לשמה. אֵיתִיבֵיהּ רָבָא לרב נחמן קושיא נוספת, שנינו במשנה (לקמן כד.) כָּל גֵּט שֶׁנִּכְתַּב שֶׁלֹּא לְשׁוּם גירושי האִשָּׁה, פָּסוּל, הרי שכתיבת הגט צריכה להיות לשמה. מתרצת הגמרא, אֵימָא במשנה, כל גט שֶׁנִּחְתַּם שֶׁלֹּא לְשׁוּם אִשָּׁה פָּסוּל, שחתימה בכלל כתיבה, ורק היא צריכה להיות לשמה. אֵיתִיבֵיהּ רבא לרב נחמן, שנינו בברייתא, כְּשֵׁהוּא כּוֹתְבוֹ למקצת הגט לשמה, נחשב כְּאִילּוּ כּוֹתְבוֹ כולו לִשְׁמָהּ. מַאי לָאו שכְּשֵׁהוּא כּוֹתְבוֹ לַתּוֹרָף – עיקר הגט [שם האיש האשה והזמן] לִשְׁמָהּ, נחשב כְּאִילּוּ כּוֹתְבוֹ אף לַטּוֹפֶס – לשאר נוסח הגט לִשְׁמָהּ, הרי שצריך לכתוב את הגט לשמה, ואיך הכשיר רבי מאיר כשמצאו באשפה. מתרצת הגמרא, לֹא כך נפרש את הברייתא, אלא כְּשֵׁהוּא חוֹתְמוֹ לִשְׁמָהּ נחשב הדבר כְּאִילּוּ כּוֹתְבוֹ כולו לִשְׁמָהּ.

הגמרא מבארת את משנתינו באופן נוסף: וְאִיבָּעֵית אֵימָא, הָנֵי מַתְנִיתִין מַנִּי רַבִּי אֶלְעָזָר הִיא, דְּאָמַר עֲדֵי מְסִירָה כְּרִתֵּי, וצריך הגט להיכתב לשמה, וְכַרַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל שביאר דברי המשנה כך, וְהוּא – מה שהכשרנו כתיבת הגט על ידי חרש שוטה וקטן, מדובר כְּשֶׁשִּׁייֵר החרש שוטה וקטן בכתיבתו את מְקוֹם הַתּוֹרָף, ויכתבנו בר דעת לשמה.

וְכֵן אָמַר רַב חָנָא מִשְּׁמֵיהּ דְּעוּלָּא, וְהוּא שֶׁשִּׁייֵר מְקוֹם הַתּוֹרָף, וְרַבִּי אֶלְעָזָר הִיא, המצריך כתיבת הגט לשמה. וְרַבִּי זְרִיקָא אָמַר בשם רַבִּי יוֹחָנָן, אֵינָהּ תּוֹרָה – אינה שמועה נכונה ואין להעמיד את המשנה כרבי אלעזר. שואלת הגמרא, מַאי אֵינָהּ תּוֹרָה. משיבה הגמרא, אָמַר רַבִּי אַבָּא, כָּאן – במשנה זו, שהתירה את כתיבת הגט אף על ידי חרש שוטה וקטן, הוֹדִיעֲךָ, שֶׁאֵין כֹּחַ לִשְׁמָהּ – שאין צריך לכתוב גט לשמה, וּמשנתינו כְּרַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּאָמַר לעיל (ט:) עֲדֵי חֲתִימָה בָּרְתֵי, ואין צריך שתהא הכתיבה לשמה. מקשה הגמרא, איך העמיד רבי זריקא בשם רבי יוחנן את המשנה כרבי מאיר, וְהָאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שהמשנה בשיטת רַבִּי אֶלְעָזָר הִיא. מתרצת הגמרא, אֲמוֹרָאֵי נִינְהוּ וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי יוֹחָנָן – מחלוקת אמוראים היא בשיטת רבי יוחנן, האם המשנה כרבי אלעזר או כרבי מאיר:

משנה

הַכֹּל כְּשֵׁרִין להיות שלוחי הבעל לְהָבִיא אֶת הַגֵּט לאשה, חוּץ מֵחֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן, וְסוּמָא – שאינו רואה, וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים, ובגמרא יבואר מדוע הם פסולים. קְיוֹבֵל הַקָּטָן את הגט מיד הבעל, וְהַגָּדִיל קודם שנתנו לאשה, וכן אם קיבל גט כשהוא חֵרֵשׁ, וְנִתְפַּקַּח – התפקחו אוזניו לשמוע קודם שנתנו לאשה, וכן אם קיבל גט כשהוא סוּמָא, וְנִתְפַּתַּח – נפתחו עיניו לראות קודם שנתנו, וכן שׁוֹטֶה שקיבל את הגט, וְנִשְׁתַּפֶּה – נעשה שפוי קודם שנתנו, וכן אם קיבל עוֹבֵד כּוֹכָבִים את הגט, וְנִתְגַּייֵר קודם שמסרו, הגט פָּסוּל, מפני שבזמן מינוי השליחות הם לא היו כשרים. אֲבָל אם קיבל את הגט מיד הבעל כשהוא פִּקֵּחַ, וְנִתְחָרֵשׁ אחרי כן, וְחָזַר שוב וְנִתְפַּקַּח, ונתן הגט לאשה כשהוא פיקח, או אם קיבל את הגט מיד הבעל כשהוא פָּתוּחַ – עיניו פתוחות לראות, וְנִסְתַּמְא אחרי כן, וְחָזַר שוב וְנִתְפַּתַּח, וכן אם היה שָׁפוּי כשקיבל את הגט, וְנִשְׁתַּטָּה אחרי כן, וְחָזַר שוב וְנִשְׁתַּפֶּה, כָּשֵׁר, מפני שבזמן מינוי השליחות ובין בעשייתה היה שליח כשר. זֶה הַכְּלָל, כָּל שליח שמינוהו להוליך גט שֶׁתְּחִלָּתוֹ – שבתחילת מינויו היה בר דעת, וְסוֹפוֹ – ובסוף שליחותו, בזמן נתינת הגט לאשה, היה בְּדַעַת, אף אם באמצע לא היה בדעת, הגט כָּשֵׁר:

גמרא

שואלת הגמרא, בְּשְׁלָמָא חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן פסולים מלהיות שלוחים, דִּלְאו בְּנֵי דַּיְעָה נינהו, וצריך שיהיה השליח גדול ובר דעת, וכן עוֹבֵד כּוֹכָבִים נַמִּי מובן שאינו יכול להיות שליח, דִּלְאו בַּר הֵיתֵירָא הוּא – שאין להם קידושין וגיטין, ובדבר שאינו ראוי לעצמו, אינו יכול לעשות שליחות לאחרים, אֶלָּא סוּמָא, אַמַּאי לֹא כשר להיות שליח. מתרצת הגמרא, אָמַר רַב שֵׁשֶׁת, לְפִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִמֵּי נוֹטְלוֹ לגט וּלְמִי נוֹתְנוֹ, כיון שאינו רואה את הבעל ואת האשה, ושמא יחליף בין האנשים. מקשה הגמרא, מַתְקִיף לָהּ רַב יוֹסֵף, אם אנו חוששים שמחמת עיוורונו יחליף, הֵיאַךְ סוּמָא מוּתָּר בְּאִשְׁתּוֹ, ואין חוששים שמא יחליפנה באחרת, וכן הֵיאַךְ בְּנֵי אָדָם שאינם עיוורים מוּתָּרִים בְּנִשּׂוֹתֵיהֶם בַּלַּיְלָה – בחשיכה, ולא חוששים שיטעו בנשותיהם, אֶלָּא בודאי סומכים אנו שבני אדם מכירים נשותיהם בִּמְבִיעוּת עֵינָא דְּקָלָא – על פי הקול, הָכָא נַמִּי – אף כאן, נתיר שליחות גט על ידי סומא, כיון שמכירם בִּמְבִיעוּת עֵינָא דְּקָלָא – בקולותיהם.

אֶלָּא אָמַר רַב יוֹסֵף, הָכָא במשנתינו שפסלה סומא מלהיות שליח הגט, בְּחוּצָה לָאָרֶץ עָסְקִינַן – מדובר שמביא גט מחוץ לארץ, דְּבָעֵי לְמֵימַר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם, וְלֹא מָצֵי לְמֵימַר – וסומא אינו יכול לומר זאת, כיון שאינו רואה את הכתיבה והחתימה. אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי לרב יוסף, אֶלָּא מֵעַתָּה שזו היא סיבת פסול סומא, אם בזמן כתיבת הגט היה השליח פָּתוּחַ, וְנִסְתַּמְא קודם שנתן את הגט לאשה, דְּמָצֵי אָמַר – שיכול הוא לומר שראה את הכתיבה, הָכִי נַמִּי דְּכָשֵׁר – האם אכן כשר הוא, וְהָא קָתָנֵי בסיפא של משנתינו, שאם היה פָּתוּחַ בשעת מינוי השליחות, וְנִסְתַּמְא, וְחָזַר וְנִתְפַּתַּח ואחר כך נתן את הגט, כָּשֵׁר, ומדייקת הגמרא, שרק אם חָזַר וְנִתְפַּתַּח, אין – אבן כשר הוא לשליחות, אבל אם לֹא חָזַר וְנִתְפַּתַּח, לֹא – אינו כשר לשליחות. מתרצת הגמרא, שאין לדייק כן, אלא הוּא הַדִּין דְּאַף עַל גַּב דִּלְא חָזַר וְנִתְפַּתַּח כשר הוא לשליחות הגט, משום שיכול לומר בפני נכתב ובפני נחתם, וְאַיְידֵי דְּקָתָנֵי – אגב ששנה במשנה שָׁפוּי וְנִשְׁתַּטָּה וְחָזַר וְנִשְׁתַּפֶּה, ושנינו כן כדי לדייק מֵעַתָּה שהוא כשר לשליחות, משום דְּחָזַר וְנִשְׁתַּפֶּה קודם שמסר לה את הגט, הָא אם

המשך בעמוד סז

לֹא חָזַר וְנִשְׂתַּפָּה, לֹא – אינו כשר לשליחות.

אגב כך **תָּנָא נַמֵּי** בסומא **פָּתוּחַ וְנִסְתַּמָּא וְחָזַר וְנִתְפַּתַּח**, על אף שגם אם לא חזר ונתפתח כשר, וכסברת רב יוסף. **אָמַר רַב אַשִׁי, דַּיְקָא נַמֵּי** – מדויק גם ממשנתנו כדברי רב יוסף, **דְּקָתָנֵי** בסיפא **וְה הַכֹּל, כָּל שליח שֶׁהִתְחִילּוּ וְסוֹפוֹ בְּדַעַת כָּשֵׁר**, שצריך שיהא השליח בר דעת במינוי השליחות ובעשייתה, **וְלֹא קָתָנֵי** במשנה **כָּל שֶׁהִתְחִילּוּ וְסוֹפוֹ בְּכַשְׁרוּת כָּשֵׁר, שְׁמַע מִינָּהּ**, שדווקא חיסרון דעת בסוף פוסל, אך חסרון כשרות אחר, כגון סומא, אינו פוסל בסוף, שאם ראה את הכתיבה והחתימה, יכול להביא גט.

הגמרא מבררת מה דינו של עבד כנעני בשליחות גט: **בָּעוּ מִינֵּיהּ מֵרַבִּי אַמִּי, עֶבֶד** כנעני, **מַהוּ שֶׁיַּעֲשֶׂה שָׁלִיחַ לְקַבֵּל גֵּט אִשָּׁה מִיַּד בַּעֲלָהּ.**

אָמַר לְהוּ רבי אמי, **מְדְּקָא פָּסֵיל לֵיהּ** – מכך שפסל התנא **לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים** מלהיות שליח להולכת הגט, ולא פסל עבד.

מִכְּלַל דְּעָבֵד כְּשֵׁר לְהיות שליח להולכה.

דעה החולקת: אָמַר רַבִּי אַבָּי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, אֵין הָעֶבֶד כנעני נַעֲשֶׂה שָׁלִיחַ לְקַבֵּל גֵּט לְאִשָּׁה מִיַּד בַּעֲלָהּ, לְפִי שֶׁאֵינוֹ בְּתוֹרַת גִּיטִּין וְקִידּוּשִׁין, שאינו מקדש ומגרש אשה, ובדבר שאינו ראוי לעשות לעצמו, איננו יכול ליעשות שליח לאחרים. מַתְקִיף לָהּ רַבִּי אֶלְעָזָר על דינו של רבי יוחנן, מַעֲמָא שעבד פסול לענין שליחות הגט, הוא רק בְּמִילְּתָא דְּלֵיתֵיהּ – בדבר שהעבד אינו שייך בו, הָא בְּמִילְּתָא דְּאִיתֵיהּ – בדבר שהעבד שייך בו, כגון בהפרשת תרומה, שעבד חייב במצוות כאשה ומפריש תרומה מפירותיו, יהיה העבד כָּשֵׁר להיעשות שליח, וְהָא [–והרי] עֶבֶד כּוֹכָבִים וְהָא כּוּתִי, דְּאִיתְנְהוּ [–שישנם] בְּתוֹרַת תְּרוּמָה דְּנַפְשַׁיְיהוּ [–של עצמם], דְּתְנַן, הָעֶבֶד כּוֹכָבִים וְהַכּוּתִי שֶׁתָּרְמוּ מִשֶּׁלָּהֶם – מגידולי קרקע שלהם, תְּרוּמָתָם תְּרוּמָה. וּתְנַן עֶבֶד כּוֹכָבִים שֶׁתָּרַם מגדולי קרקע שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֲפִילּוּ אם תרם בְּרִשּׁוּת הבעלים ובשליחותו, אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. ומבררת הגמרא מַאי טַעֲמָא, לָאו [–האם לא] מִשּׁוּם דִּכְתִיב (במדבר יח כח) (אַתֶּם) ׳בֵּן תָּרִימוּ גַּם אַתֶּם תְּרוּמַת ה״ וגו׳, ודרשו (ב״מ כב.) מתיבת ׳גַּם׳, שבא לרבות שגם שליח תורם כמו הבעלים, ודקיש הכתוב את השליח למשלח, לומר לך מָה אַתֶּם יִשְׂרָאֵל, אַף שְׁלוּחֲכֶם התורם בעבורכם יהיה רק יִשְׂרָאֵל, ומיעט הפסוק גוי שאינו יכול להיות שליח להפריש תרומה עבור ישראל, ומטעם זה יש למעט גם עבד. וקשה על רבי יוחנן, שאף אם העבד היה בתורת גיטין, אין הוא ראוי להיות שליח, כשם שלמדנו לענין תרומה. מתרצת הגמרא, אָמְרֵי דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי, לֹא כך נדרש היקש השליח לבעלים, אלא מָה אַתֶּם – הבעלים בְּנֵי בְּרִית – נימולים ובאתם בברית המצות, אַף שְׁלוּחֲכֶם התורמים בשליחותכם יהיו בְּנֵי בְּרִית, ומיעט הכתוב רק גוי, אבל עבד בנעני הרי הוא בן ברית, וכיון ששינו בתורת תרומה לעצמו, יכול להיות שליח לתרום עבור ישראל. ולכן לגבי גט צריך לטעם שכיון שאינו בתורת גיטין אינו נעשה שליח הגט.

הגמרא מביאה מימרא זו של רבי יוחנן שנאמרה באופן אחר: אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, אֵין הָעֶבֶד כנעני נַעֲשֶׂה שָׁלִיחַ לְקַבֵּל גֵּט אִשָּׁה מִיַּד בַּעֲלָהּ, לְפִי שֶׁאֵינוֹ בְּתוֹרַת גִּיטִּין וְקִידּוּשִׁין, וכל שאינו ראוי לעשות לעצמו, אינו ראוי להיות שליח לאחרים, וְאַף עַל פִּי שֶׁשָּׁנִינוּ בברייתא, שהרוצה לשחרר את העובר שבמעי שפחתו, ואומר לה חֲרֵי אַתְּ נשארת שִׁפְחָה, וְוַלְדֵּךְ יהיה בֶּן חוֹרִין, אִם הָיְתָה השפחה עוּבָּרָה [–מעוברת] זָכְתָה לוֹ לעובר, ולכשיולד יהיה בן חורין. שואלת הגמרא, מַאי – מה כוונת רבי יוחנן במה שאמר ואף על פי ששנינו אִם הָיְתָה עוּבָּרָה זָכְתָה לוֹ, מה השייכות של זכיה בשחרור לשליחות בגט, הרי תורת שיחרור נוהגת בה, ומשום כך יכולה לזכות עבור עוברה, מה שאין כן שליחות גט שהעבד אינו בתורת גיטין. משיבה הגמרא, כִּי אָתָא [–כשהגיע] רַב שְׁמוּאֵל בַּר יְהוּדָה, אָמַר, רַבִּי יוֹחָנָן תַּרְתֵּי אָמַר – שתי הלכות שונות אמר, האחת שעבד פסול להיות שליח בגט, ועוד הלכה, שנֶּאֱמְרִים הַדְּבָרִים שֶׁהָעֶבֶד נעשה שליח וּמְקַבֵּל גֵּט שחרור לַחֲבֵירוֹ שהוא עבד של אדון אחר, מִיַּד רַבּוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ, אֲבָל לֹא נעשה שליח לקבל גט שיחרור לחבירו מִיַּד רַבּוֹ שֶׁלּוֹ, כששניהם עבדים של אדון אחד. והטעם, שכדי שיזכה חבירו צריך הגט לצאת מרשות האדון, אבל עבד זה ידו כיד אדונו, ועדיין הגט נמצא ברשות האדון. וְאִם לְחָשְׁךְ אָדָם לוֹמַר – יאמר לך אדם באזנך, מדוע אמרת שאין העבד נעשה שליח לקבל גט לחבירו מיד רבו, הרי זוֹ הֲלָכָה שְׁנוּיָה, שכשאומר אדם לשפחתו הרי את שפחה וולדך בן חורין, אִם הָיְתָה השפחה עוּבָּרָה, זָכְתָה לוֹ לעובר את שיחרורו, על אף שהשפחה ועוברה שייכים לאדון אחד. אֱמוֹר לוֹ – למקשה קושיא זו, שְׁנֵי נְדוֹלֵי הַדּוֹר פֵּירְשׁוּ אֶת הַדָּבָר, מבין שניהם מתפרשת בריייתא זו שהשפחה זוכה לעוברה את חירותו, והם רַבִּי יְרָא וְרַב שְׁמוּאֵל בַּר רַבִּי יִצְחָק, חַד מהם אָמַר, הָא בברייתא זו מַנִּי – שיטת מי היא, שיטת רַבִּי הִיא, דְּאָמַר, הַמְשַׁחְרֵר חֲצִי עַבְדּוֹ, קָנָה העבד את חציו, על אף שלא שחרר את כולו, וְחַד מהם אָמַר – הוסיף לבאר, מַאי טַעֲמָא דְּרַבִּי הִיא – מה טעמו של רבי בשפחה מעוברת, הרי השפחה ועוברה שני גופים הם, קָסָבַר – רבי סובר, עוּבָּר יֶרֶךְ אִמּוֹ הוּא, וכאחד מאבריה הוא, וְנַעֲשֶׂה שיחרור העובר כְּמִי שֶׁהִקְנָה לָהּ - האדון לאמו את אֶחָד מֵאֲבָרֶיהָ, ולכן זה דומה למשחרר חצי עבדו שקנה העבד חציו לעצמו:

על אף שבעדות להתיר אשת איש להינשא, מדאוריתא צריך שני עדים, שאין דבר שבערוה פחות משנים, הקילו חכמים להתיר אשה להינשא כשיבוא עד אחד ויעיד שמת בעלה. ואף שהקלו והכשירו אפילו עד אחד ואפילו אשה או עבד, מכל מקום חמש קרובותיה השונאות אותה מסיבות שונות כמו שיתבאר להלן, אינן נאמנות לומר מת בעלך, ומשנתינו מחדשת שאף נשים אלו נאמנות להביא גיטה:

משנה

אַף הַנָּשִׁים שלמדנו במשנה (יבמות קיז.) שֶׁאֵינָן נֶאֱמָנוֹת לוֹמַר מֵת בַּעֲלָהּ, מפני ששונאות אותה ומכוונות לקלקלה, שעל ידי עדותן תנשא לאחר, וכשיבוא בעלה תצטרך לצאת גם ממנו וגם מהבעל השני, מכל מקום נֶאֱמָנוֹת לְהָבִיא אֶת גִּיטָּהּ, ואין חוששים שיכוונו לקלקלה, ובגמרא יבואר באיזה אופן נאמנות. ואלו הן: חֲמוֹתָהּ – אם בעלה. וּבַת חֲמוֹתָהּ – אחות בעלה, וְצָרָתָהּ – האשה הנוספת של בעלה. וְיִבְמְתָהּ – אשת אחי בעלה, וּבַת בַּעֲלָהּ מאשה אחרת.

מבארת המשנה, מַה בֵּין גֵּט – שחמש הנשים הללו נאמנות להביא גיטה, ולא חוששים שמא מכוונות לקלקלה, לְמִיתָה – לומר מת בעלה, שאינן נאמנות. אלא שֶׁהַכְּתָב – הגט הכתוב שיוצא מתחת ידן, מוֹכִיחַ שלא בדו את הדברים, אלא דוברות אמת.

הָאִשָּׁה עַצְמָהּ מֵבִיאָה אֶת גִּיטָּהּ מחוץ לארץ, וּכְלָבָד שֶׁהִיא צְרִיכָה לוֹמַר בְּפָנַי נִכְתַּב וּבְפָנַי נֶחְתַּם, כמו כל שליח:

גמרא

שנינו במשנה, שאף חמש הנשים השונאות אותה נאמנות להביא את גיטה, שואלת הגמרא סתירה, וְהָתַנְיָא – והרי שנינו בברייתא, כְּשֵׁם שֶׁאֵין חמש הנשים השונאות אותה נֶאֱמָנוֹת לוֹמַר מֵת בַּעֲלָהּ, כָּךְ אֵין נֶאֱמָנוֹת לְהָבִיא גִּיטָּהּ, ומדוע נאמר במשנה שנאמנות. מתרצת הגמרא, אָמַר רַב יוֹסֵף, לֹא קַשְׁיָא, כָּאן – במשנתינו ששנינו שהן נאמנות, מדובר כשקיבלה את הגט בָּאָרֶץ, וְכָאן – בברייתא שפוסלת אותן, מדובר שקיבלה את הגט בְּחוּץ לָאָרֶץ, ונעשית שליח להביאו לארץ ישראל. ומבארת הגמרא, שאם קיבלה את הגט בָּאָרֶץ, דְּלָאו אַדַּיבּוּרָהּ דִּידָהּ – שלא על אמירתה שאומרת בפני נכתב ובפני נחתם קָא סָמְכִינַן [–אנו סומכים], מְהֵימְנָא – נאמנת. אבל אם קיבלה את הגט בְּחוּץ לָאָרֶץ, ונעשית שליח להביאו לארץ ישראל, דְּאַדַּיבּוּרָהּ דִּידָהּ – שעל דיבורה שאומרת בפני נכתב ובפני נחתם קָא סָמְכִינַן, לֹא מְהֵימְנָא – אינה נאמנת. מקשה הגמרא על רב יוסף, אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי לרב יוסף, אַדְּרַבָּה אִיפְּכָא מִסְתַּבְּרָא – הדעת נותנת לומר להיפך, שהמקבלת גט בָּאָרֶץ ישראל, שאינה אומרת בפני נכתב ובפני נחתם, דְּאִי אָתֵי [–ואם יבוא] הַבַּעַל וּמְעָרְעַר על כשרות הגט, מַשְׂגְּחִינַן בֵּיהּ – חוששים לדבריו, מפני שהגט אינו מקויים, דְּאִיכָּא לְמֵימַר לְקַלְקוּלָא קָא מְכַוְּונָה – יש לומר שהיא מתכוונת לקלקל אותה בהבאת הגט, שעל ידי כך תינשא לאחר, וכשיבוא הבעל ויערער על הגט יהא נאמן, ותצא האשה מזה ומזה, לכן לֹא מְהֵימְנָא – אינה נאמנת, ובאופן זה דיברה הברייתא. אבל אם קיבלה אחת מחמש הנשים גט בְּחוּצָה לָאָרֶץ כדי להביאו לארץ, ואומרת בפני נכתב ובפני נחתם, דְּאִי אָתֵי [–ואם יבוא] בַּעַל וּמְעָרְעַר לֹא מַשְׂגְּחִינַן בֵּיהּ – לא נחוש לערעורו, מכיון שתיקנו חכמים שתועיל אמירת השליח כמו קיום של עדים, ולא יהא הבעל נאמן לערער על הגט.

נמצא שאינה מקלקלת את האשה, ומשום כך מְהֵימְנָא – נאמנת, ובאופן זה דיברה משנתינו שהכשירה שליחותן.

תַּנָּיֵא כְּוָותֵיהּ דְּאַבַּיֵי, רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא, אִשָּׁה נֶאֱמֶנֶת לְהָבִיא גִּיטָּהּ – את הגט של עצמה מחוץ לארץ, על אף שהיה מקום לפוסלה מפני החשש שמא נתנה עיניה באחר וזייפה גט, ואינה חוששת שיבוא הבעל ותתקלקל כיון שאומרת בפני נכתב ובפני נחתם ולא משגיחים יותר על ערעורו.

ונלמד כן מִקַּל וְחוֹמֶר, וּמָה חמש נָשִׁים השונאות אותה שֶׁאֲמִרוּ חֲכָמִים שאין נֶאֱמָנוֹת לוֹמַר מֵת בַּעֲלָהּ של אשה זו, אף על פי כן נֶאֱמָנוֹת לְהָבִיא גִּיטָּהּ, הִיא שדינה קל משלהם, שֶׁנֶּאֱמֶנֶת לוֹמַר מֵת בַּעֲלָהּ, האם אֵינוֹ דִּין [–קל וחומר] שֶׁנֶּאֱמֶנֶת לְהָבִיא גִּיטָּהּ,